

Uned 14

Niwmonia mewn Gwartheg a Defaid

Nodiadau'r Athro

Cyflwyniad

Mae'n bwysig sylweddoli nad oes un clefyd y gellir ei alw'n 'niwmonia', ac nid yw'r pathogenau ynddynt eu hunain yn achosi niwmonia os nad oes ffactorau rhagdueddol i'w cael yn amgylchedd yr anifail.

Bydd y sesiwn hon yn ymwneud â'r 6 prif grŵp o bathogenau sy'n effeithio ar anifeiliaid fferm ac yn amlygu'r prif achosion mewn gwartheg a defaid.

Bydd yn symud ymlaen i arwyddion niwmonia.

Yn olaf, bydd yn canolbwyntio ar ffactorau rhagdueddol sy'n achosi niwmonia.

Gellid dehongli atal niwmonia drwy leihau'r ffactorau cyfyngol.

Geiriau Allweddol

Niwmonia

Llym

Cronig

Firaol

Mycoplasmaidd

Bacterol

Parasitig

Ffwngaidd-mycotig

Heb fod yn heintus neu fecanyddol

RSV- firws syncytiol resbiradol

PI3 - firws paraffliw

IBR - rhinotracheitis heintus y gwartheg

BVD - dolur rhydd firaol y gwartheg

Coronafirws *Pasteurela Multocida* a *Pasteurela Hemolytica*

Actinomysau pyogenaidd

Broncitis Parasitig achosir gan lyngyr yr ysgyfaint neu hach

Adenofirysau

MV - Maedi Visna

OPA- Adenocarcinoma Ysgyfeintiol Defeidiog (a elwir yn Jaagsietke)

Adnoddau

- Taflen Wybodaeth
- Gwefannau Perthnasol. Mae'n bwysig iawn ymweld â Gwefannau priodol ar gyfer cyflyrau unigol
- *Pwynt Pŵer* ar Niwmonia.

Gweithgareddau i roi tystiolaeth bod dysgu wedi digwydd

- Cwis Dewis Lluosog.